

najpierw jako dzierżawca apteki „pod Matką Boską” a od 1934 roku właściciel własnej, nowoutworzonej apteki „pod Orłem” przy ulicy Grunwaldzkiej. Mimo, iż od początku okupacji hitlerowskiej był na liście zakładników, aktywnie pomagał w przetrwaniu kolegom pochodzenia żydowskiego. Aresztowany przez władze hitlerowskie w lipcu 1944 roku, tuż przed wyzwoleniem Rzeszowa i wywieziony do obozu w Płaszowie, powrócił do apteki w lutym 1945 roku. Wybrany na stanowisko Prezesa Okręgowej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie w dniu 11 lutego 1945 roku, na stanowisku tym pozostał aż do chwili wejścia w życie ustawy „o zniesieniu izb aptekarskich” z dnia 8 stycznia 1951 roku. Członek Rady Naczelnej Izby Aptekarskiej, zastępca członka zarządu tejże w ostatniej kadencji. Po upaństwowieniu aptek, przeniesiony na stanowisko kierownika apteki nr 3 w Rzeszowie przy ulicy Goslara (obecnie Jabłońskiego). Zmarł 30 listopada 1954 roku.

dr n. farm. Aleksander Czarniawy

Urodził się 25 lipca 1940r w Łańcucie. Ukończył Wydział Farmaceutyczny AM w Lublinie w 1963r. Drugi stopień specjalizacji z farmacji aptecznej uzyskał w 1974r., pracę doktorską „Społeczno-toksykologiczne problemy nadużywania leków” obronił 14 maja 1980r. na Wydziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Prowadził badania epidemiologiczne w Giżycku i Sanoku, udział w licznych konferencjach toksykologicznych i farmaceutycznych, kilkanaście publikacji w czasopismach fachowych i na Zjazdach PTFarm.

W latach 1963 - 1976 pracował w aptece w Giżycku, 1976-1979 – inspektor farmaceutyczny PZF Cefarm Białystok. 1979-1991 kierownik apteki PZF Cefarm w Sanoku, od 1991 współwłaściciel i kierownik aptek prywatnych w Sanoku. Prezes I,II,IV i V kadencji Podkarpackiej Rady Aptekarskiej w III pełnił funkcję wiceprezesa, członek Naczelnej Rady Aptekarskiej (1991-2011). W latach 1992 -1995 członek Rady Ochrony Zdrowia przy Prezydencie Rzeczypospolitej Polskiej. Oprócz pracy zawodowej, zaangażowany w działalność społeczną – był radnym kilku kadencji MRN w Giżycku i Sanoku oraz WRN w Suwałkach i Krośnie.

mgr farm. Andrzej Grech

Urodzony 2 lutego 1944 roku w Mościskach. Dyplom magistra farmacji uzyskał na Wydziale Farmaceutycznym AM w Lublinie, 22 października 1969 roku. Uzyskał również specjalizację pierwszego stopnia z zakresu farmacji aptecznej (16 listopada 2001 roku). Pracował w aptekach przemysłowych oraz (od roku 1975) w Terenowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Przemyślu, gdzie pełnił też funkcję zastępcy dyrektora. W roku 1992 założył aptekę wła-

sną w Przemyślu, którą kierował aż do swej niespodziewanej choroby. Przewodniczący Komitetu Założycielskiego i Tymczasowej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie, pomysłodawca nazwy „Podkarpacka” OIA. Był wiceprezesem Podkarpackiej Okręgowej Rady Aptekarskiej w I i II kadencji, Prezesem PORA w latach 1999 - 2001. Czynny zawodowo aż do swej przedwczesnej śmierci w dniu 4 października 2010 roku.

mgr farm. Barbara Sawka

Urodzona 20 października 1943 roku w Siedleczce koło Przeworska, dyplom magistra farmacji uzyskała na Wydziale Farmaceutycznym AM w Lublinie 29 września 1966 roku, jest specjalistą drugiego stopnia z zakresu farmacji aptecznej. Od początku związana z Brzozowem i jego aptekami. Członek Komitetu Założycielskiego Tymczasowej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie, w latach 2001 - 2003 była Prezesem PORA. Oprócz tej funkcji pracowała też jako Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej. W swoich aptekach wychowała wielu młodych aptekarzy, stażystów i specjalistów, była też wielokrotnie członkiem wojewódzkich komisji egzaminacyjnych z zakresu farmacji aptecznej.

WYRÓŻNIENI

ODZNACZENIAMI APTEKARZE PODKARPACIA W DWUDZIESTOLECIU DZIAŁANIA SAMORZĄDU APTEKARSKIEGO

Państwowymi:

**Krzyż Kawalerski Orderu
Odrodzenia Polski**

dr n. farm. Aleksander Czarniawy

Złoty Krzyż Zasługi

mgr farm. Lidia Czyż
mgr farm. Barbara Sawka

Srebrny Krzyż Zasługi

mgr farm. Maria Wójcik

Brązowy Krzyż Zasługi

mgr farm. Lucyna Samborska

Wojewódzkimi:

Odnaka Honorowa „Zasłużony dla Województwa Podkarpackiego”

mgr farm. Lidia Czyż

Zawodowymi

Odnaka Honorowa „Za zasługi dla ochrony zdrowia”

dr n. farm. Aleksander Czarniawy
mgr farm. Lidia Czyż
mgr farm. Stanisława Gołębiowska
mgr farm. Beata Horoszko
mgr farm. Lucyna Samborska

Samorządowymi

Naczelnej Izby Aptekarskiej

Medal im. prof. Bronisława Koskowskiego

dr n. farm. Aleksander Czarniawy
mgr farm. Andrzej Grech
mgr farm. Teresa Kielar
mgr farm. Barbara Sawka
mgr farm. Tadeusz Wziątek
mgr farm. Lidia Czyż
mgr farm. Maria Wójcik
mgr farm. Elżbieta Kluz
mgr farm. Marta Piekietek

mgr farm. Lucyna Samborska
mgr farm. Janina Babicz
mgr farm. Barbara Brzeska
mgr farm. Stanisława Gołębiowska
mgr farm. Robert Janocha
mgr farm. Witold Prokopiak
mgr farm. Ewa Bilaska
mgr farm. Renata Olech

Tytuł Honorowy

„Mecenas Samorządu Aptekarskiego”

mgr farm. Anna Gut
mgr farm. Monika Urbaniak

„Strażnik Wielkiej Pieczęci Aptekarstwa Polskiego”

mgr Elżbieta Zwolińska – dyrektor Biura POIA

Medalem POIA

„Za zasługi dla Aptekarstwa Podkarpacia”

dr n. farm. Aleksander Czarniawy
dr n. farm. Henryk Ptasiński

mgr farm. Andrzej Grech
mgr farm. Lidia Czyż
mgr farm. Wiesława Gąsior
mgr farm. Jan Karakuła
mgr farm. Teresa Kielar
mgr farm. Elżbieta Kluz

mgr farm. Magdalena Lesiak
mgr farm. Lidia Mazur

mgr farm. Elżbieta Pacholicka
mgr farm. Marta Piekiefek

mgr farm. Witold Prokopiak
mgr farm. Barbara Sawka
mgr farm. Anna Szklarska
mgr farm. Maria Wójcik
mgr farm. Tadeusz Wziątek
mgr farm. Krystyna Ziółko
mgr farm. Zofia Ulz
mgr farm. Danuta Rudnicka
mgr farm. Stanisława Gołębiewska
mgr farm. Ewa Bilka
mgr farm. Irena Stelmaszczuk
mgr farm. Beata Horoszko
mgr farm. Renata Olech
mgr farm. Barbara Brzeska
mgr farm. Monika Urbaniak
mgr farm. Halina Sikorska
mgr farm. Anna Gut
mgr farm. Tadeusz Biernat

mgr farm. Lucyna Samborska
mgr farm. Jan Mrozek
mgr farm. Tadeusz Bałdowski
mgr farm. Marian Kudyba
mgr farm. Zofia Zielińska
mgr farm. Janina Babicz
mgr farm. Robert Janocha
mgr farm. Artur Kowski
Lidia Sowa (Biuro POIA)
mgr farm. Roman Hechman (NRA)
mgr Elżbieta Zwolińska (Biuro POIA)
dr n. farm. Leokadia Danek (NRA)
mgr Bogusława Szybisz (Mecenas POIA)
mgr farm. Maria Głowniak (NRA)
prof. dr hab. Kazimierz Głowniak (AM Lublin)
prof. dr hab. Ryszard Czarnecki (CM UJ Kraków)
prof. dr hab. Barbara Filipek (CM UJ Kraków)
Podkarpacka Hurtownia Aptekarska
MERIDO – Rafał Szczygieł – Serwis KS Apteka

Funkcje członków POIA w administracji państwowej

Zofia Ulz

1 stycznia 2003 roku, członek Podkarpackiej Okręgowej Izby Aptekarskiej, magister farmacji, Wojewódzki Inspektor Farmaceutyczny województwa podkarpackiego, została mianowana Dyrektorem Departamentu Inspekcji Farmaceutycznej ds. Wytwarzania Głównego Inspektoratu Farmaceutycznego.

W listopadzie 2006 roku objęła stanowisko Głównego Inspektora Farmaceutycznego.

Z lewej: mgr farm. Zofia Ulz

Plebiscyty środowiskowe

Tytuł „Człowiek Sukcesu Polskiej Farmacji” w kategorii Aptekarz, Plebiscyt Czytelników GAZETY FARMACEUTYCZNEJ, Warszawa, 14 maja 2002 roku.

Lidia Czyż

„Indywidualność roku 2004 w regionie brzozowskim” – tytuł w plebiscytcie miesięcznika „Wiadomości Brzozowskie”, w dniu 23 stycznia 2005 roku.

Barbara Sawka

Tytuł „Kobieta Przedsiębiorcza” 2008, Plebiscyt Gazety Codziennej NOWINY, Rzeszów, 7 marca 2008 roku.

Lucyna Samborska

WYDAWNICTWA POIA

Biuletyn Informacyjny Kalendarz

„Biuletyn Informacyjny POIA”, bo tak w założeniu miał brzmieć jego tytuł, był planowany jako miesięcznik, początkowo przekazywany do aptek i hurtowni, miejsc pracy członków POIA.

W początkowym okresie działania, przy wielu trudnościach z drukiem, tak technicznych jak i finansowych, była to po prostu kartka papieru formatu A4, złożona na pół, o numeracji stron nie przekraczającej liczby sześciu, przynosząca informacje ściśle organizacyjne. Z czasem objętość rosła a treść zawierała już nie tylko wiadomości dotyczące wewnętrznej działalności Prezydium i Rady POIA oraz relacji ze zjazdów delegatów; zamieszczano również opracowania historyczne, relacje z wyjazdów, projekty różnych ustaw czy artykuły dyskusyjne, poruszające tematy życiowe aptek i aptekarzy. W okresie dwudziestolecia działania samorządu ukazało się w formie „papierowej”, mniej lub bardziej atrakcyjnej pod względem edytorskim, mniej lub bardziej obszernym — 187 „zeszytów”. To podstawowe wydawnictwo POIA, w chwili obecnej trafia do (w założeniu) wszystkich członków POIA na adresy podane przez nich do korespondencji; do wszystkich działających w Polsce Okręgowych Izb Aptekarskich; do Bibliotek – Narodowej, GBL, regionalnych; do Muzeów Farmaceutycznych a także do osób wyjątkowo zainteresowanych tematyką Biuletynu POIA.

Biuletyn Szkoleniowy

Biuletyn Szkoleniowy POIA jako wydawnictwo specjalne POIA, został wydany po raz pierwszy w roku 2004, wraz z wejściem w życie Rozporządzenia Ministra Zdrowia „w sprawie szkoleń ciągłych ...” i zawierał w swojej treści wszystkie akty prawne związane z bardzo szeroko pojętym szkoleniem farmaceutów – od uzyskiwania tytułu zawodowego i prawa wykonywania zawodu, staże apteczne, uzyskiwanie stopni specjalizacji czy przeszkolenia dla osób powracających do wykonywania zawodu aptekarza. Przynosił wykazy kursów organizowanych przez Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego oraz warunki nostryfikacji dyplomów lub uzyskiwanie zaświadczeń koniecznych do pracy zagranicą. Na jego łamach zamieszczane były też opracowania wykładów, jakie przygotowane przez pracowników naukowych wygłaszane były na posiedzeniach naukowo-szkoleniowych na terenie działania POIA a także prace specjalizacyjne przygotowywane przez aptekarzy podkarpackich w trakcie odbywania staży. W sumie ukazało się szesnaście wydań w latach 2004 - 2009. Po tym roku opracowania naukowe wchodziły w skład podstawowego wydania Biuletynu Informacyjnego.

Biuletyn – wydanie specjalne

Biuletyn specjalny przygotowywany był równolegle z zasadniczymi wydaniami Biuletynów Informacyjnych, miał jednak charakter monotematyczny. I tak numer 4/94 (sierpień 1994) przyniósł treść dwustronnych porozumień z dwoma bankami, które określały warunki zawierania umów faktoringowych przez apteki.

Przygotowano też – opracowane przez radców prawnych POIA – Wydanie specjalne – przykładowy wzór regulaminu pracy w aptekach, regulaminu wynagradzania pracowników oraz wzory umów i pism dotyczących umów o pracę (Biuletyn 4/96 sierpień 1996 oraz samodzielne wydawnictwo – luty 1997).

„Apteki Sanockie 1839 - 1939” Biuletyn POIA wydanie specjalne ukazało się w czerwcu 2010 roku, jako publikacja dokumentująca pracę aptek w Królewskim Wolnym Mieście Sanoku. Praca ta, przygotowana przez Edwarda Zajęca, emerytowanego dyrektora Muzeum Historycznego w Sanoku, została włączona do materiałów XIX Sympozjum Historii Farmacji PTFarm. a tym samym znalazła się nie tylko, jako egzemplarz obowiązkowy w Bibliotece Narodowej, lecz również w zbiorach domowych historyków zawodu w całej Polsce.

Thesaurus Apothecarii

Idea utrwalenia dziejów zawodu na Podkarpaciu zrodziła się w okresie organizacji sympozjum historii farmacji, jakie zostało zaplanowane w Sanoku na rok 2010. Z inicjatywy prezesa PORA, doktora A. Czarniawego, historyk sanocki, Edward Zając opracował dzieje aptek w Sanoku. Publikacja ta towarzyszyła materiałom przekazanym uczestnikom sympozjum. Kontynuując tą ideę, PORA postanowiła, że wydawana będzie cyklicznie seria wydawnicza pod stałym tytułem „Skarb Aptekarski”, zawierająca treści odnoszące się do dziejów zawodu na Podkarpaciu – pracy aptek, życia aptekarzy, działalności organizacji aptekarskich a wszystko to na tle dziejów Ziemi Podkarpackiej.

Pierwszy numer „Thesaurus’a Apothecarii” ukazał się pod tytułem „Galicja i jej Aptekarze” i zawierał ogólne wiadomości o aptekarstwie galicyjskim; szczegółowe omówienie pracy aptek w Sokotowie Małopolskim, Dynowie, Jarosławiu i Frysztaku; przebieg zdarzeń w pracy Towarzystwa Aptekarzy Prowincjonalnych.

Numer kolejny zawierał przede wszystkim historię aptekarstwa w Krośnie i w Bieczu; przypominał znane i może nieco zapomniane, wybitne postacie aptekarstwa – Ignacego Łukasiewicza, Franciszka Pika-Mirandoli i prawie współczesnej Janiny Mieszkowskiej Merskiej oraz pierwszego prezesa Okręgowej Izby Aptekarskiej w Krakowie w latach 1945 -1951, magistra farmacji Tadeusza Haładewicza, tak blisko związanego z Rymanowem.

Numer trzeci utrwała pracę dwudziestu lat reaktywowanego w roku 1991, samorządu aptekarskiego – Podkarpackiej Okręgowej Izby Aptekarskiej w Rzeszowie.

Druki inne

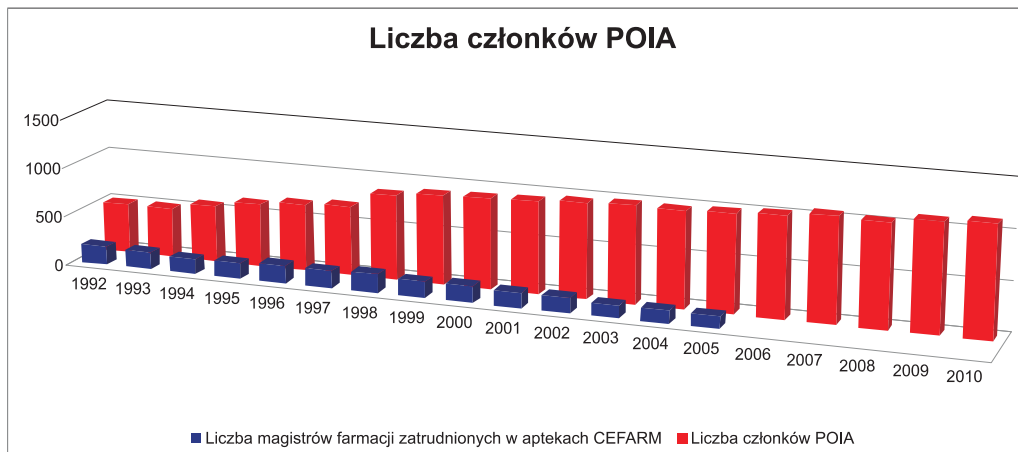
W Biuletynie Informacyjnym nr 7,8/2002 został opublikowany wzór a wraz z wysłanym numerem, przekazany aptekom plakat „Polscy aptekarze walczą o polski lek w polskiej aptece dla polskiego pacjenta – Aptekarze Podkarpacia protestują przeciwko zmianom Prawa Farmaceutycznego uchwalonego przez Sejm RP”.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 maja 2007 r. w sprawie recept lekarskich.

Samodzielnie wydano: Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 lutego 2008 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo Farmaceutyczne.

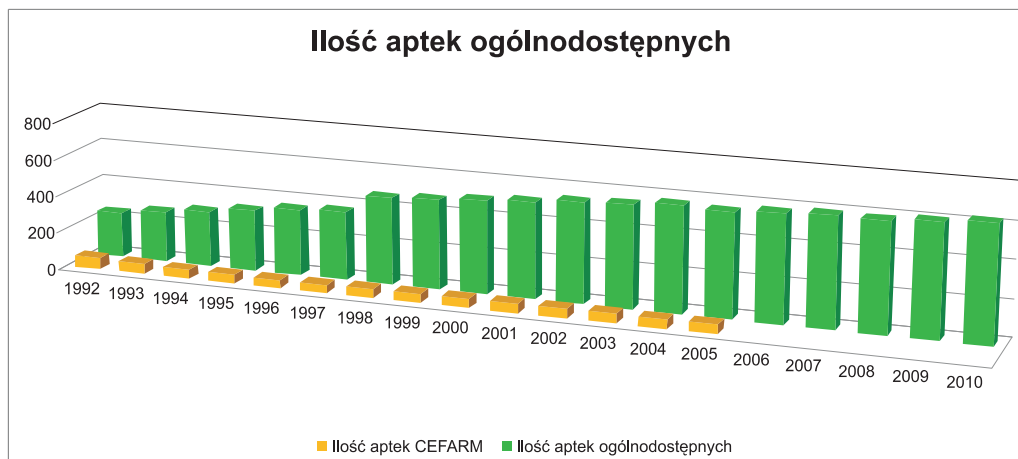
Kilka danych statystycznych

1992 505 (188)
 1993 506 (172)
 1994 573 (152)
 1995 637 (157)
 1996 680 (182)
 1997 705 (174)
 1998 862 (193)
 1999 905 (165)
 2000 919 (170)
 2001 937 (152)
 2002 965 (153)
 2003 985 (125)
 2004 977 (128)
 2005 998 (123)
 2006 1024
 2007 1061
 2008 1045
 2009 1100
 2010 1128

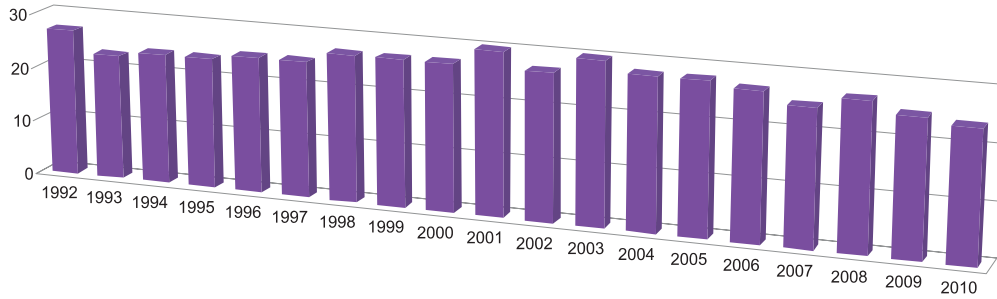
* W nawiasach liczba magistrów farmacji zatrudnionych w „Cefarmie”

* 244 (61)
 1992 271 (54)
 1993 299 (47)
 1994 329 (46)
 1995 357 (44)
 1996 370 (44)
 1997 469 (48)
 1998 482 (49)
 1999 501 (50)
 2000 516 (51)
 2001 539 (51)
 2002 551 (52)
 2003 573 (52)
 2004 561 (51)
 2005 577
 2006 591
 2007 589
 2008 607
 2009 625

* w nawiasach liczba aptek „Cefarm”

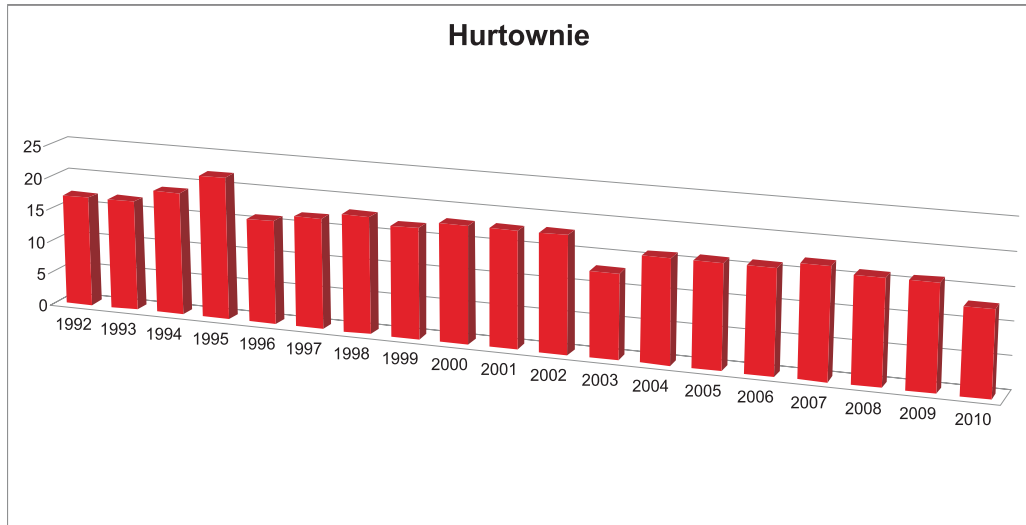
Apteki zamknięte (szpitalne)

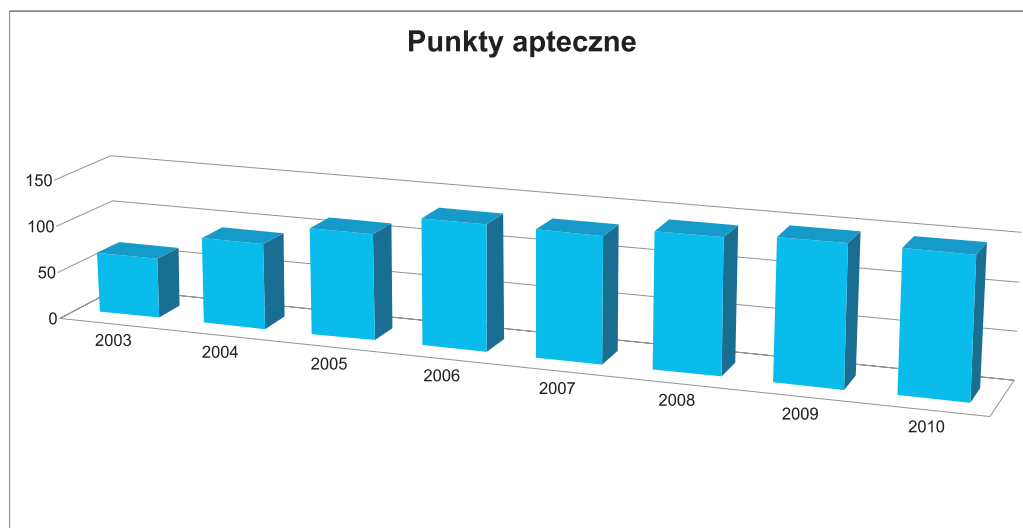
1992 27
 1993 23
 1994 24
 1995 24
 1996 25
 1997 25
 1998 27
 1999 27
 2000 27
 2001 30
 2002 27
 2003 30
 2004 28
 2005 28
 2006 27
 2007 25
 2008 27
 2009 25
 2010 24

1992 17
 1993 17
 1994 19
 1995 22
 1996 16
 1997 17
 1998 18
 1999 17
 2000 18
 2001 18
 2002 18
 2003 13
 2004 16
 2005 16
 2006 16
 2007 17
 2008 16
 2009 16
 2010 13

Hurtownie

2003 65
2004 92
2005 113
2006 134
2007 133
2008 142
2009 147
2010 147

Nie tylko Apteką żyje Aptekarz

Aptekarze pomagają Bieszczadom – z inicjatywy hurtowni „Medicines” z Jasła w ostatni weekend czerwca 1998 roku odbyło się spotkanie farmaceutów z całej Polski na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego. Przy wejściu na szlaki zainstalowano 20 apteczek pierwszej pomocy, aptekarze przekazali też fundusze na szczepienie koni huculskich, zainicjowali program ochrony węża Eskulapa, żyjącego dziko jedynie w Bieszczadach.

17 i 18 kwietnia 1999 roku, w Ośrodku JAWOR w Polańczyku odbyło się spotkanie organizowane w ramach Farmaceutycznego Programu Szkoleniowego PharmAssist pod hasłem „Lato bez przeziębień”. W okresie karnawału 2000 aptekarze miało możliwość wysłuchania recitalu Edyty Geppert na spotkaniu w rzeszowskiej Filharmonii, zorganizowanym przez hurtownię „Medicines”.

W dniach 8 - 10 czerwca 2000, w Łąncucie odbyło się IX Sympozjum Historii Farmacji, zorganizowane przez podkarpackich historyków zawodu z inicjatywy Zespołu Sekcji Historii Farmacji PTFarm. W obradach brali udział nie tylko historycy polscy, gośćmi byli przedstawiciele aptekarzy Niemiec, Rumunii i Białorusi. W dniach 9-11 stycznia 2004 roku, na stoku w Wierchomli koło Piwnicznej odbyły się I Zawody Narciarskie o Puchar Prezesa Podkarpackiej Hurtowni Aptekarskiej.

W Horyńcu-Zdroju, w dniach 27-29 maja 2004 roku odbyło się XIII Sympozjum Historii Farmacji – ponad pięćdziesięciu uczestników z „całej Europy”, trzydzieści kilka referatów i doniesień, niezapomniane wrażenia z tego pięknego skrawka ziemi na obecnych rubieżach wschodnich.

W Dworze Ostoya w Jasionce koło Rzeszowa odbyła się Zabawa Biesiadna zorganizowana przez Podkarpacką Hurtownię Aptekarską, na której Goście bawili się „do białego rana”.

3 września 2005 roku Podkarpacka Hurtownia Aptekarska zorganizowała piknik dla farmaceutów Podkarpacia w Leśnej Woli koło Głogowa Małopolskiego połączony z wieloma atrakcjami ...

W gościnnej jak zawsze, Sali Konferencyjnej Hurtowni APTEKARZ w Rzeszowie odbył się Dzień Seniora Podkarpackiej Okręgowej Izby Aptekarskiej. Spotkanie aptekarzy – nestorów w zawodzie połączone było z występem zespołu szkolnego klasy IIa Szkoły Podstawowej nr 10 w Rzeszowie, który przedstawił „Jasełka Podkarpackie”.

12 czerwca 2008 roku grupa aptekarzy podkarpackich brała udział w uroczystych obchodach 225 rocznicy powstania w Krakowie Katedry Farmacji i Materii Medycznej. Jak na Kraków przystało, uroczystość odbyła się w reprezentacyjnej Auli Collegium Novum

Uniwersytetu Jagiellońskiego przy ulicy Gołębiej z udziałem Ich Magnificencji Rektorów i Dziekanów.

W Krośnie, mieście tak blisko związanym z Ignacym Łukasiewiczem i jego wynalazkiem lampy naftowej, zapoczątkowano, miejmy nadzieje cykliczne imprezy pod nazwą „Świet(l)ne Miasto”. Pierwszy pokaz wszelkiego rodzaju urządzeń służących do oświetlenia, odbył się 31 lipca 2008 roku – w rocznicę wprowadzenia po raz pierwszy do użytku tego wynalazku Aptekarza.

W Mistrzostwach Polski Farmaceutów w Narciarstwie Alpejskim, organizowanych przez Dolnośląską OIA, eksponowane miejsca zajmowali członkowie bardzo sportowej Rodziny Aptekarskiej, państwa Kołodziejczyk z Rzeszowa.

W Sanoku odbyło się, w dniach 24-27 czerwca 2010 roku, XIX Sympozjum Historii Farmacji, kolejne na ziemi podkarpackiej, piąte już, spotkanie historyków zawodu z kraju jak również z zagranicy – z Litwy, Niemiec, Rumunii, Białorusi.

PORA uczestniczyła też w przygotowaniu i pomocy finansowej Sympozjum Objazdowego po Podkarpaciu „Święci Kosma i Damian, patroni aptekarzy i lekarzy”, jakie zorganizował Zespół Sekcji Historii Farmacji PTFarm. oraz Stowarzyszenie Farmaceutów Katolickich Polski – Koło w Rzeszowie, w dniach 16-19 września 2010 roku.

Postrzeganie świata według Aptekarza

Literackie...

Bogdan BILSKI urodził się w Rzeszowie, w 1961 r. Studia na Wydziale Farmacji Akademii Medycznej w Lublinie ukończył w roku 1988. Praktykował w szpitalnej Pracowni Medycyny Nuklearnej i ukończył studia podyplomowe w krakowskiej Akademii Ekonomicznej. Był nauczycielem, a obecnie jest inspektorem do spraw informacji naukowej o lekach.

Bogdan Bilski interesuje się muzyką, fotografią i sportem. Prawdziwą pasją jego życia jest literatura, a poezja przyciągnęła go już w czasach szkolnych. Jego ulubieni autorzy, to poeci francuskiej awangardy, surrealiści, Jak Paul Éluard (początkowo surrealista, potem realista zaangażowany społecznie) i Philippe Soupault. Poeci ci wywodzili się z grupy André Bretona, teoretyka surrealizmu, i Jeana Cocteau.

Autor Impresji zdecydował się przedstawić pierwszy zbiorek swoich wierszy dopiero teraz. Wiersze do niniejszego tomiku zostały wybrane przez redakcję Fundacji Literackiej. Utwory B. Bilskiego, to odcienie wrażeń składane w małe obrazy uczuć, krótkie impresje o rzeczywistości i wyobraźni, szukanie drogi w sieci kobiecego fatum. Ich szczerość budzi sympatię.

Bogdan Bilski

IMPRESJE

„Impresje” Poznań 1999 r.

Jesienny tramwaj

Czekam może jutro
znów urodzisz się dla mnie
jak ja dla ciebie
znów powiem
nasze proste słowa
popłyniemy tym samym
jesiennym tramwajem.

Mgr farm. **Maria Czarniecka** (Przemyśl) * 24.03.1927
+ 9.04.2000

Apteka wczoraj i dziś

*Pamiętam ten zapach z dzieciennych lat
Rząd luster, posągi z marmuru
Pełne tajemnic amfory i słoje
Cukierki ślazowe i słodkie syropy.
Pamiętam też zapach mięty i rumianku
Wonnej macierzanki i czarnego bzu
Mam w ustach smak herbaty lipowej tamtych dni
I cierpki smak wina.
Pamiętam, tak dobrze pamiętam
Te cisze dostojną
W murach zaklętą,
Na straży której
Stał Eskulap i Hygiea
I orzeł rozpięty do lotu
W promieniach słońca.
Dziś już rumianek tak nie pachnie
Szczerniały lustra
Spękały marmury
Orzeł odleciał
I zbladło słońce.
Zostały stoiki na półkach
I pudełka kolorowe
Płyną jak rzeka*

*Tak jak dawniej
Koją cierpienie
Chronią od lęku i niepewności
Ratują życie - wracają zdrowie
Bajecznie kolorowe
Pigułki, drażetki,
Kapsułki tabletki,
Maści i mikstury,
Sterydy i antybiotyki.
Prędzej, prędzej
Coraz więcej, coraz więcej.
W gwarze i w zgiełku
Dwudziestego wieku
Przywołać chcę
Urok i ciszę
Dawnej apteki.*

Mgr farm. **Lidia Maria Czyż** (Rzeszów)

„Wędrówki sekund” Poznań 1994

* * *

*W oczu otwartych
uścisku
zatrzymać chcę
twoje spojrzenie.*

Lidia Maria Czyż

SPŁOWIAŁE LATO

Mgła

*Coraz radsze chwile
bliskości wiatru na twarzy
coraz bardziej zamglona
zielona przełęcz
między codziennością a wejściem w marzenie
i coraz bliżej
wspomnienie.*

„Apothecare necesse est ...” Warszawa 2007

Chwila

*Napatrzyłam się już temu światu
poprzez sosny w wodę nachylone
poprzez szczyty na tle jasnego błękitu
poprzez twoje oczy.
W dłoniach jeszcze tyle radości
i drżenia dobrej chwili.*

Mgr farm. Jacek Józefczyk (Jasło)

Jacek Józefczyk – urodził się w Dębicy w 1955 roku. W roku 1980 ukończył studia na Wydziale Farmacji Akademii Medycznej w Krakowie. Do 1986 roku pracował w aptece cefarmowskiej w Jasle. W latach 1986–1991 pełnił funkcję kierownika apteki Skołoszyn. Od maja 1991 roku do chwili obecnej – właściciel i kierownik tejże apteki, przeniesionej do własnego lokalu. Pisze wiersze o bardzo różnorodnej tematyce. Mieszka w Jasle.

„Trzy światy” Kraków 2010

*Pieśń Dziecięcych lat wspominam świat
odległy, a tak bliski.
Dom pośród drzew, w nim Matki śpiew
słyszany od kołyski.*

*Zieleni czar i ptasi gwar
w koronie starej sosny
Pachnący sad, konwalii kwiat
zerwany któregoś wiosny.*

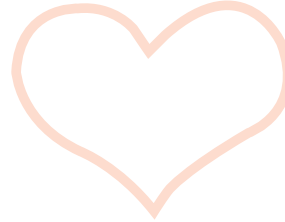
*Wśród deszczu bieg i pierwszy śnieg
chwytny w małe dłonie.
Bajkowe sny, rzęsiste łzy
wylane na peronie.*

*Zamiast się gryźć, spróbuję dziś
z młodości pieśń zanucić.
Może ten świat anielskich lat,
na parę chwil powróci?*

Mgr farm. **Lidia Tomkiewicz** (Jarosław)

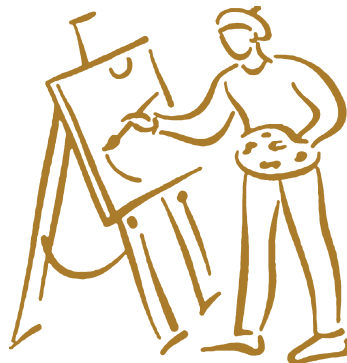
„Sercem pisane” Jarosław 2000

*Oczekiwanie dnia
Ile jeszcze godzin zmierzchu...
Ile szarych konturów minionego dnia...
Ile jeszcze zorzy porannej
W pastelowym przedświcie...
Kiedy przyjdzie... ?
Czekam*

*Panie wszystkich godzin człowieczego losu !
Słyszę jak Psalmista śpiewa
„Dusza moja oczekuje Pana
Bardziej niż strażę świtania”.*

...i Malarskie

mgr farm. **Ewa Wójciak** (Komańcza)

mgr farm. Lidia Maria Czyż

Nasze dziedzictwo naszym wkładem w przyszłość – zbiory zabytków aptekarstwa na Podkarpaciu

Przejawem trwania, najważniejszym z punktu widzenia nie tylko historyka zawodu, ale przede wszystkim świadomego swej przeszłości Aptekarza, są zbiory zabytków związanych z wykonywaniem profesji. Takie pamiątki materialne są zgromadzone w szwajcarskiej Bazylei, w niemieckim Heidelbergu, węgierskim Koszeg, w norweskim Oslo, w słowackiej stolicy – w Bratysławie, w Krakowie wreszcie, w wielu jeszcze miejscach, bliskiej nam już dzisiaj, Europy.

Ale, żebyśmy w myśl starego porzekadła „cudze chwalicie ...” nie przegapili zbiorów podkarpackich, takich przedmiotów, które prawie jeszcze ciepłe od dotknięcia rąk aptekarskich, dzisiaj stoją nieruchomo na muzealnych półkach.

Najstarszym podkarpackim muzeum, które zaczęło gromadzić aptekarskie zabytki, było Muzeum Ziemi Bieckiej.

Biecz, widok miasta wg Hogenberga ok. XVI w.

Z inicjatywy jego ówczesnego dyrektora, doktora Tadeusza Ślawnickiego, w roku 1978 w renesansowej kamienicy, tzw. „Domu z Basztą” wyeksponowano zbiory aptekarskie z aptek dawnego województwa rzeszowskiego, z aptek, które likwidowane, przenoszone lub „tylko” modernizowane, pozbywały się najcenniejszych swych przedmiotów wyposażenia, wcale o tym nie wiedząc. Starodruki, między innymi „Praktyka medyczna zwana różą medycyny” Jana Gedesdena wydana w Wenecji w 1516 roku; farmakopee – wiedeńska z 1744 roku czy stutgardzka z 1750; księgi recepturowe dziewiętnastowieczne z różnych aptek; kalendarze farmaceutyczne z różnych lat; zbiory czasopism; pamiątki po trzypokoleniowej rodzinie aptekarzy bieckich – Fusków. I oczywiście cieszące oczy każdego miłośnika rzeczy pięknych, nie tylko aptekarzy, zbiory naczyń i utensylii aptecznych wyeksponowanych na równie zabytkowych meblach.

Zbiory apteczne Muzeum Ziemi Bieckiej

W samym centrum Rzeszowa, przy jednej z najstarszych ulic tego miasta, ulicy obecnie 3-go Maja, zorganizowano w Muzeum Okręgowym wystawę wprawdzie tylko, ale za to w niezwykłym wnętrzu. Jest to „Mały Refektarz”, jedno z pomieszczeń używanych niegdyś przez Pijarów, który to Zakon Kleryków Regularnych Ubogich Matki Bożej Szkół Pobożnych, mieścił się właśnie w tym budynku. „Mały Refektarz” ozdobiony jest freskami, wykonanymi przez ojca Łukasza Ziemeckiego jeszcze w końcu wieku XVII. Można się w nich dopatrzyć wielu motywów i sentencji farmaceutycznych czy medycznych.

Najcenniejszymi eksponatami wystawy są dwa zielniki: *Herbarz Marcina z Urzędowa* (1595) i *Zielnik Szymona Syreńskiego* (1613); jest wiele aptekarskich podręczników drukowanych ale i kilka rękopisów pochodzących z dworów okolicznych, a zawierających wiele ciekawych przepisów na różne dolegliwości, chociażby *sposób robienia octu czterech złodziejów służący od wszelkiej Zarazy* z pamiętnika Xawiera Starzeńskiego.

Zielnik Syreńskiego (Muzeum Okręgowe w Rzeszowie)

Portret I. Łukasiewicza

Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego w Bóbrce koło Krosna obejmuje wprawdzie zbiory związane z wydobywaniem i przerobem ropy naftowej ale przecież uzyskanie nafty z oleju skalnego to niewątpliwa zasługa Aptekarza – Ignacego Łukasiewicza.

Wiele w tym skansenie zebrano pamiątek osobistych Łukasiewicza, wiele pamiątek z nim związanych; ci, którzy interesują się szeroko rozumianą techniką mają możliwość obejrzeć „z bliska” takie cuda jak kuźnia kopalniana z 1856 roku, warsztat mechaniczny z 1864 roku czy pracujące i wydobywające ropę naftową również zabytkowe szyby

Stara lampa

naftowe. Wszyscy zachwycają się zbiorem lamp naftowych.

W Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku odtworzony jest obecnie „rynek miasta galicyjskiego” a w nim, pośród innych miejsc wartych uwagi, będzie również apteka. Oczywiście apteka jaka była w tym dawnych miasteczkach „prowincjonalnych” jak Sokołów Małopolski, Kańczuga, Dynów ... W chwili obecnej obejrzeć można tam, oprócz innych oczywiście przedmiotów kojarzących się z apteką, bardzo ciekawe pudełko łubiane jako opakowanie maści wykonanej w „Aptece Marjackiej” we Lwowie przy placu Mariackim 8.

Miasteczko galicyjskie w budowie

Jest jeszcze kilka miejsc na Podkarpaciu, gdzie można spotkać piękne przedmioty apteczne – niejednen z aptekarzy specjalnie zamawiał swe wyposażenie, nie tylko meble wykonywane były „na wymiar”, na wymiar „człowieka” wykonywane były, i zdobione, też i pozostałe naczynia apteczne czy opakowania, w jakich wynosili preparaty lecznicze, wykonane specjalnie dla nich przez aptekarza, ludzie potrzebujący.

LAUDATOR TEMPORIS ACTI

Twenty-Year Period of the Subcarpathian Regional Pharmaceutical Chamber

The present Subcarpathian voivodeship, localised in southeastern Poland, began functioning as an independent administrative unit at the time of the Piast dynasty. It covered an area of Ruthenian, Sandomierz and Belz voivodeships under Casimir the Great's rule. In 1772, the year of the First Partition of Poland, it was the first voivodeship which was parted from the First Republic of Poland. The region was incorporated by the House of Habsburg and rested in its hands until 1918. Between World War I and World War II, the territory belonged to two voivodeships: one of Lviv, the other of Cracow. Pursuant to the treaty signed between the Third Reich and the Soviet Union, the Subcarpathian territory was divided into German and Soviet spheres. Autonomous voivodeship of Rzeszów dates from 1944, when it was created based on the decision of the Polish Committee of National Liberation.

Pharmacists have always performed freelance occupation not subjected to any guild regulations due to unique conditions of their work. However, people of this profession belonged to different organizations monitoring if pharmacies were correctly run. Pharmacists such as those from Przemyśl (1591) and Lviv (1609) were granted privileges of the royalty on more than one occasions. Cities' owners also took care of pharmacists' good condition. In 1764 in Rzeszów, duchess Joanna Lubomirska awarded special entitlements to pharmacists.

Since being subjected to the Austrian rule, Galicia was governed according to the regulations of the General Health Standards (Generalny Zdrowotny Normatyw), also called the Supreme Patent (Patent Najwyższy).

The Executive Committee of Pharmacists from Cracow (Gremium Aptekarzy Krakowskich), founded on 6th December 1802, was the first autonomous pharmaceutical organization in Galicia. After many legal and administrative transformations, two trade unions were founded: Executive Committee of Pharmacists from Eastern Galicia with a seat in Lviv and Executive Committee of Pharmacists from Western Galicia with a seat in Cracow. Pharmacies' owners, leaseholders and managers were obliged to be their members. Even though the committees' territories changed their historical and administrative membership when it comes to administrative control, the original division was valid until 1951, the year of complete dissolution of private pharmacies.

The Regional Pharmaceutical Chamber in Rzeszów was founded soon after Soviet and Polish armies entered the Subcarpathian region in autumn 1944. Professor Kazimierz Kalinowski, pharmacist from Poznań, displaced from his city by the German invader, at that time also pharmaceutical inspector of a newly founded Voivodeship National Council (Wojewódzka Rada Narodowa), was the chamber's first organizer and chairman in its initial phase. Ferdynand Antoni Lipczyński, pharmacist from Rzeszów, was formally elected on 11th February 1945 to be a chairman of the Regional Pharmaceutical Chamber in Rzeszów and he performed his obligations until the chamber's dissolution. In 1946 there were 83

pharmacies with 115 pharmacists working on the territory of the voivodeship of Rzeszów. In December 1950 there were 50 private and 26 state pharmacies in the region with 110 workers altogether. On average, there were 18,300 citizens per one pharmacy.

On 8th January 1951, the Sejm passed four regulations which were standardizing work in pharmacies according to new economic standard in Poland. Amongst them there were those on „nationalizing the pharmacies” and „dissolution of pharmaceutical chambers”. Since that time until 1991 pharmacists didn't have their own autonomous trade union. Its substitute was the Polish Pharmaceutical Association (Polskie Towarzystwo Farmaceutyczne), a scientific organization, which, to some extent, represented professionally active pharmacists. There was also the Health Service Workers Trade Union (Związek Zawodowy Pracowników Służby Zdrowia) and, within its structure, there worked the Pharmaceutical Section (Sekcja Farmaceutyczna) which represented workers.

Pharmacies became units of national economy, first grouped around the Central Office of Social Pharmacies (Centrala Aptek Społecznych) and its voivodeship branches. Then, Management of Pharmacies in Rzeszów (Rzeszowski Zarząd Aptek) and the Pharmaceutical Centre (Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Farmaceutycznego) „Cefarm” started working. On 31st December 1988, when all institutions of medicine supply were nationalized, there were overall 169 pharmacies on the territory in question and 20 dispensaries on rural areas.

On 19th April 1991, the Sejm of the Republic of Poland passed an act on pharmaceutical chambers and the Minister of Health appointed the Organization Committee of Pharmaceutical Chambers (Komitet Organizacyjny Izby Aptekarskich) which constitutional session was held on 29th July 1991. In Rzeszów, the Founding Committee of Temporary Regional Pharmaceutical Chamber (Komitet Założycielski Tymczasowej Okręgowej Izby Aptekarskiej) held its first meeting on 16th August 1991 and Andrzej Grech from Przemyśl, Master of Science in Pharmacy, became head of the organization.

First convention of the Temporary Regional Pharmaceutical Chamber's delegates in Rzeszów was held on 28th October 1991. The chamber adopted a name „Subcarpathian” and Aleksander Czarniawy, pharmacist from Sanok and Doctor of Pharmacy, was elected to be its first chairman. He performed this function also in 2nd, 4th and 5th cadency of the chamber. Other chairmen of the chamber were Andrzej Grech, Master of Science in Pharmacy from Przemyśl and Barbara Sawka, Master of Science in Pharmacy from Brzozów.

The Subcarpathian Regional Pharmaceutical Chamber issues information bulletin where news and articles on current pharmacies' and pharmacists' problems can be found. For the last twenty years many problems have been solved. They concerned formal and statistic issues, interpretations of acts on payment for medicines and sanitary articles, running the finances as well as performing a profession of a pharmacist by Masters of Science in Pharmacy and their professional qualifications. It was very hard to settle an issue of keeping the deadlines of reimbursement for medicines sold in pharmacies. Unfortunately, in course of their activities, pharmacists didn't defend the rule „pharmacy for pharmacist” as well as uncontrolled increase in the number of pharmacies.

Pharmaceutical Chamber cooperates closely with the regional branch of the Main Pharmaceutical Inspectorate (Państwowy Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny) as well as the regional department of the National Health Fund.

Nowadays, the Subcarpathian Regional Pharmaceutical Chamber has its seat on 23/5 Jagiellońska Street in Rzeszów. All executive committee's and Pharmaceutical Council's meetings are organized in the office. Additionally, the chamber's archive is also located at the same place.

In December 1992, there were 244 pharmacies working on the territory of the chamber and the organization had 505 members. By the end of 2010, there were 625 pharmacies and 1,128 members of the chamber.

Not only do the Subcarpathian pharmacists devote their time on working but also some of them preserve the surrounding world in poems and paintings. Those who published their written or painted works are Bogdan Bilski and Lidia Maria Czyż from Rzeszów, Jacek Józefczyk from Jasło, Lidia Tomkiewicz from Jarosław, Ewa Wójciak from Rzepedź and deceased Maria Czarniecka from Przemyśl.

Subcarpathian pharmacists take care of relics of their profession. A lot of ancient furniture, vessels and pharmaceutical books are in Biecz regional museum's collection as well as in Folk Architecture Museum in Sanok, the Regional Museum in Rzeszów and the Museum of oil and gas industry in Bóbrka near Krosno, so closely connected with Ignacy Łukasiewicz.

Opracowanie edytorskie **Adam J. Czartoryski**
Streszczenie anglojęzyczne **Ewa Gotkowska LINGUIST**
Skład, przygotowanie i druk **Drukarnia „KOLOR” Tyczyn**
Fotografie oraz materiały źródłowe **Autor, archiwum POIA, Muzeum Ziemi Bieckiej,
Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku,
Muzeum Podkarpackie w Krośnie, Wikipedia, zbiory prywatne.**
Fot. na okładkach: str 2 – Wnętrze apteki M. Kawskiego w Sanoku (1919 r.),
str 3 – apteka „Eskulap” w Rzeszowie (2011 r.)
Copyright by **Podkarpacka Okręgowa Izba Aptekarska**
Wydanie pierwsze, Rzeszów 2011

Wydawca
Podkarpacka Okręgowa Izba Aptekarska
ul. Jagiellońska 23/5, 35-025 Rzeszów
tel. (+48) 17 85-38-212, www.poia.pl
ISBN 933300

Honorowy Patronat nad obchodami XX-lecia POIA

Wojewoda Podkarpacki

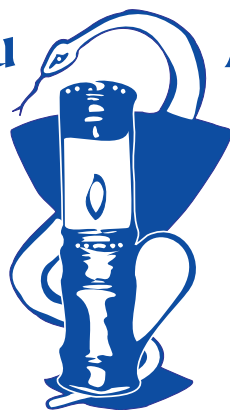

Marszałek Województwa Podkarpackiego

Patronat medialny

nowiny
GAZETA • CODZIENNA

XX lat
Samorządu Aptekarskiego

na Podkarpaciu

P G F
APTEKARZ

PGF Aptekarz sp. z o.o.
ul. Boya Żeleńskiego 2
35-105 Rzeszów

tel. 017 875-22-00
telemarketing 017 875-22-40
infolinia 0800 13-50-10
www.aptekarz.com.pl

profesjonalizm od 20 lat